

Motion om ett modernt och tillgängligt föräldraskapsstödsprogram i grundskolan

Motion av Andréa Hedin (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Andréa Hedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar om att relevanta föräldraskapsstödsutbildningar anpassas i syfte att kunna hållas i och tillsammans med grundskolorna samt att modellen testas som ett pilotprojekt på några utvalda grundskolor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Fryshuset.

Stadsledningskontoret anser att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete i staden för att möta behoven hos föräldrar och vill lyfta att det redan idag finns en väl etablerad samverkan mellan socialtjänst och skola. I de olika stadsdelsnämndsområdena har samverkan utvecklats utifrån lokala behov och förutsättningar och stadens stadsdelsnämnder erbjuder föräldrastödsprogram till föräldrar.

Socialnämnden är positiv till att fortsätta utveckla stadens föräldraskapsstöd på olika sätt för att nå fler föräldrar med det stöd de behöver. Det är också viktigt att det fortsätter ske erfarenhetsutbyte mellan stadsdelsförvaltningarna för att goda exempel ska kunna spridas. Nämnden ser att det föräldraskapsstöd som kan erbjudas i samverkan med skolan bör anpassas efter lokala behov och förutsättningar samt gå i linje med övrig samverkan som skolan och socialtjänst har.

Utbildningsnämnden vill i sammanhanget lyfta fram att det redan idag finns en väl etablerad samverkan mellan socialtjänst och skola. I alla stadens stadsdelar erbjuds

föräldraskapsstödsprogram till föräldrar och flera grundskolor har personal som är utbildade i bland annat Alla barn i centrum (ABC).

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om att genomföra föräldraskapsstödsprogram i skolan, då föräldraskapsstöd bör ges på arenor som är kända för föräldrar och familjer. Nämnden anser att föräldraskapsstödsprogrammen inte bör anpassas och/eller göras om, då programmen som är framtagna är evidensbaserade och utgår från forskning. Nämnden anser att det är bra att ett pilotprojekt med utvalda grundskolor som testar att hålla i befintliga föräldraskapsstödsprogram genomförs.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslagen och vill lyfta att det redan finns en pågående dialog tillsammans med en del skolor i Farsta om ett samarbete gällande föräldraskapsstödsprogram. På kort sikt kan det dock innebära större ekonomiska kostnader och personalresurser för förvaltningen att erbjuda föräldraskapsstödsutbildning för alla föräldrar, men att det på lång sikt kan gynna barn, unga, föräldrar och samhället.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till utökad samverkan med skolan vad gäller föräldraskapsstödsprogram, men ställer sig frågande till om insatsen som föreslås sätts in för sent i barnens liv. Att fokusera på att erbjuda exempelvis ABC 3-12 år på universell nivå till föräldrar med barn i lågstadiet, kan vara ett bättre och mer effektivt sätt att använda stadens resurser. Vidare är nämnden tveksam till om dagens evidens- och manualbaserade föräldraskapsstödsprogram, som är anpassade för mindre grupper än skolklasser, kan användas på det sätt som motionären förslår.

Fryshuset instämmer i förslaget att skolan är en naturlig mötesplats för att bedriva välfungerande och förebyggande föräldraskapsstödsprogram i bred omfattning som motionären föreslagit. Stiftelsen Fryshuset är mycket positiva till att detta testas och utvärderas av pilotskolor.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag är helt enig med motionären om vikten av engagerade föräldrar och stark vuxennärvaro för barn och ungas utveckling och trygghet. Vi behöver stötta och stärka föräldrar i deras föräldraskap såväl som att öka närvaron av andra trygga vuxna i miljöer där våra barn och unga vistas. På det senare området förbättrar det rödgröna styret nu tillgången till fritidsklubbarnas viktiga verksamhet för elever i mellanstadiet genom avskaffad avgift samtidigt som flera av stadens förvaltningar fortsätter samverka för att kunna erbjuda fler meningsfulla och vuxenledda fritidsaktiviteter efter skoldagen.

Föräldrastöd är i första hand socialtjänstens uppdrag men vi vet att skolan är en viktig arena för att nå föräldrar och vårdnadshavare och att trösklarna kan upplevas lägre för att ta emot stöd via skolan än via socialtjänsten. Därför delar jag också motionärens åsikt att det är en fördel när föräldrastödet sker i eller i samverkan med skolan.

Inför 2025 tar vi i det rödgröna styret ytterligare steg för att utveckla samverkan kring föräldrastödsprogrammen för att fler föräldrar ska få det stöd de behöver. Vi tydliggör att både skolor och förskolor ska bidra till att sprida information om föräldrastödsprogram och att skolorna ska kunna bistå med lokaler för föräldraträffar.

Däremot är det viktigt att formerna för föräldrastödet dels utgår från forskning och beprövad erfarenhet, dels kan anpassas efter lokala behov och förutsättningar. Därmed riskerar en detaljstyrning från politisk nivå av exakt hur föräldrastöd ska utformas och för vilka årskurser att begränsa verksamheten.

Bilaga

Motion om ett modernt och tillgängligt föräldraskapsstödsprogram i grundskolan, dnr KS 2024/389-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andrea Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra

Engagerade föräldrar och stark vuxennärvaro är viktiga komponenter i barn och ungas utveckling och därmed också en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det är glädjande att så många remissinstanser är positivt inställda till motionen och dess intentioner och förslag. Föräldraskapet är inte enkelt och ibland kan det finnas skäl att behöva stöd, råd och tips såväl i de stora föräldraskapsfrågorna som i de mindre. Det är vår vision att tröskeln till socialtjänstens hjälp ska vara så låg som möjligt och det förutsätter att stockholmarna känner ett förtroende för socialtjänsten samt att den är tillgänglig.

Motionens förslag om att erbjuda föräldraskapsstödsprogram i anslutning till exempelvis skolornas föräldramöten syftar också till att etablera och stärka kontakt mellan föräldrar i skolan. Genom att möta klasskamraters föräldrar och utbyta erfarenheter, information och kontaktuppgifter kan vuxennärvaron runt en större grupp barn/ungdomar stärkas. Målsättningen med motionen är att främja en trygg uppväxt för fler barn, minska konflikter i och utanför skolan samt att minska risken för att barn och unga rekryteras till kriminella miljöer. Det står en ny socialtjänstlag för dörren vars syfte och mål ligger i linje med motionens intentioner, därför bör motionen bifallas i sin helhet. I samband med ett införande av motionens förslag är det också viktigt att ansvarsfördelningen är tydlig. Enbart för att skolans lokaler används och att föräldraskapsstöd anordnas i anslutning till andra föräldraaktiviteter i

skolan är det angeläget att det inte blir ett nytt uppdrag som skolans personal ska få huvudansvaret för.

Det är ytterst sällsynt att en motion från ett oppositionsparti vinner gehör över partigränser till den utsträckningen att en enig nämnd beslutar att tillstyrka den. Det vittnar dels om angelägenheten i motionens förslag men också om ett genuint engagemang från förtroendevalda kring att bidra till att fler barn får en trygg uppväxt. Vi hoppas att kommunfullmäktige landar i samma slutsatser som Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och bifaller motionen i sin helhet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 18 december 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Nilsson (M), Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Andréa Hedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att det finns många fördelar med ett välfungerande och förebyggande föräldraskapsstöd. Några exempel som lyfts fram är att föräldrarna ges verktyg och kunskap för att hantera olika utmaningar i föräldraskapet, lär sig nya kommunikations- och föräldraskapsmetoder och ges verktyg för att hantera stress och svåra situationer.

Motionären lyfter att det finns skillnader i antal deltagande föräldrar på föräldraskapsstödsutbildningar i olika stadsdelsnämndsområden och för att öka antalet deltagande föräldrar behöver staden pröva nya arbetssätt. Motionären föreslår därför föräldraskapsstöd i anslutning till skolans organisation. Motionären skriver att föräldrar redan idag erbjuds föräldraskapsstödsutbildning inom Fryshusets grundskolor, inom ramen för ett strukturerat program under högstadiets första år. Utbildningen ges i samma format som föräldramöten, klassvis och med möjlighet till dialog både med skolans personal och mellan föräldrarna sinsemellan. Vidare skriver motionären att detta format resulterat i hög föräldranärvaro, relationsbyggande föräldrar sinsemellan och ökad tillit.

Förslaget är att utbildningen skulle kunna hållas av exempelvis skolsociologer, fältassistenter, föräldrarådgivare, socialsekreterare eller familjebehandlare i nära dialog med skolan och gärna med närvaro av lärare och skolledning. Fortsatt föreslås i motionen att den föreslagna strukturen för föräldraskapsstödsutbildningar bör provas genom ett pilotprojekt på utvalda skolor där det finns både rutiner och etablerad kontakt med socialtjänsten och med inriktning på tonårsföräldrar i högstadiet.

I motionen föreslås följande:

- relevanta föräldraskapsstödsutbildningar anpassas i syfte att kunna hållas i, och tillsammans med, grundskolorna,
- modellen testas som ett pilotprojekt på några utvalda grundskolor

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Fryshuset.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	6
Socialnämnden.....	7
Utbildningsnämnden.....	10
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	11
Farsta stadsdelsnämnd.....	13
Norra innerstadens stadsdelsnämnd	14

Fryshuset.....	15
Reservationer m.m.....	17

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Alla stockholmare ska utvecklas utifrån sina förutsättningar, känna sig trygga och ha en bra livskvalitet. Det som framförs i motionen har främst koppling till kommunfullmäktiges mål 1.3 *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*.

Stadsledningskontoret anser att det är av stor vikt att staden kontinuerligt utvecklar arbetssätt för att nå föräldrar med det stöd de behöver. Stadsledningskontoret anser vidare att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete i staden för att möta behoven hos föräldrar och att det arbetet behöver fortsätta.

Stadsledningskontoret vill lyfta att det redan idag finns en väl etablerad samverkan mellan socialtjänst och skola. Skolorna i staden samverkar på många sätt med socialtjänsten för att bidra till goda uppväxtvillkor hos barn och unga. I de olika stadsdelsnämndsområdena har samverkan utvecklats utifrån lokala behov och förutsättningar. Det kan innebära att skolorna informerar om föräldraskapsstöd på föräldramöten, utvecklingssamtal och via skolwebben, att föräldrarådgivare eller andra deltar på föräldramöten och berättar om det stöd föräldrar kan få. I Spånga har socialtjänsten i samarbete med fyra grundskolor utvecklat föräldrastödet Spångamodellen. Föräldrar i förskoleklass, årskurs 4 och årskurs 7 bjuds in till ett föräldramöte på skolan med fokus på *Tre bästa råden*. Under vårterminen 2024 deltog 500 föräldrar på det första föräldramötet. Under samma termin erbjöds ytterligare två föräldringstillfällen.

Stadens stadsdelsnämnder erbjuder föräldrastödsprogram. Några av programmen är universella och riktar sig brett till alla föräldrar med barn i en viss ålder. Andra program är mer riktade till föräldrar i olika målgrupper. Några exempel på program är Alla Barn i Centrum (ABC), Komet, Föräldraskap i Sverige och Tryggare barn. Stadsdelsnämnderna erbjuder också föräldrar individuella, kostnadsfria råd- och stödsamtal utan biståndsbeslut. Antalet samtal är begränsat utifrån rådande lagstiftning. Omfattningen av stöd utan individuell behovsprövning kommer sannolikt kunna ges i större omfattning när en ny socialtjänstlag träder i kraft.

Utöver socialtjänsten är öppna förskolan, förskolan och skolan viktiga verksamheter relaterat till föräldraskapsstöd. Flera grundskolor och förskolor har personal som är utbildade i olika föräldraskapsprogram. Stadens skolor och förskolor kan även fungera som ambassadörer för föräldraskapsstöd genom att informera, länka och vägleda föräldrar till det stöd som kan passa dem. Stadsledningskontoret vill dock

framhålla att föräldraskapsstöd i första hand är ett uppdrag för stadens socialtjänst och inte ingår i skolans ansvarsområde enligt läroplanerna för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Däremot kan insatser om föräldraskapsstöd vara en del av skolans främjande och förebyggande arbete.

Stadsledningskontoret är tveksam till om det resultat som motionären vill uppnå görs genom att anpassa föräldrastödsprogrammen till föräldramöten med stora grupper föräldrar. Detta upplägg skulle vara ett avsteg från dagens evidensbaserade och manualstyrda föräldrastödsprogram som ges i mindre grupper om cirka 10-15 föräldrar, där reflektion, erfarenhetsutbyte och diskussion mellan föräldrarna är en central del av träffarna.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2024 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.
2. Beslutet justeras omedelbart

Reservation av Annika Elmlund m.fl (M), Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens syn på vikten av föräldraskapsstöd och att nå ut till fler föräldrar i staden. Att hitta olika sätt att tillgängliggöra och nå föräldrar med information och stöd är viktigt ur flera perspektiv.

Bakgrund föräldraskapsstöd

Föräldraskapsstöd är ett brett begrepp som enligt MFoF innebär olika insatser, aktiviteter och verksamheter riktade till föräldrar som stärker föräldraförmågan och relationen mellan föräldrar och barn. Det kan handla om att ge föräldrar kunskap, råd och vägledning kring barns rättigheter, hälsa och utveckling men också om att stärka föräldrarnas relation till varandra eller det sociala nätverket runt familjen. Samhällets stöd till föräldrar kan ges i ett främjande perspektiv på universell nivå, mer förebyggande på en selektiv nivå eller direkt till de som har någon form av problem på en indikativ nivå. Syftet med föräldraskapsstöd är att främja barnets hälsa och utveckling.

Svenska och internationella studier visar att föräldraskapsstöd har positiva effekter på både föräldrar och barn. Effekterna ses i högre grad hos yngre barn och vid riktade insatser. Stödet kan bidra till ett positivt samspel i familjen och minska bråk och konflikter. Studier har också visat på hälsoekonomiska vinster vid satsningar på föräldraskapsstöd.

Under sitt barns uppväxt kan alla föräldrar stöta på olika typer av utmaningar i sitt föräldraskap där stöd från samhället kan göra skillnad. Föräldrar är ingen homogen grupp utan har olika behov beroende på den egna situationen och utifrån barnets behov och ålder. Stockholms stads föräldraskap behöver därför finnas tillgängligt via olika arenor, av olika aktörer och i skiftande former och format för att nå fram till och passa de olika behoven föräldrar har. Föräldraskapsstöd kan erbjudas via digitala eller fysiska träffar, i grupp eller individuellt.

Föräldraskapsstöd till föräldrar i Stockholms stad

Föräldrar i Stockholms stad erbjuds föräldraskapsstöd av både externa verksamheter såsom till exempel mödra- och barnhälsovården men också av stadens egna verksamheter. Utöver socialtjänsten är öppna förskolan, förskolan och skolan viktiga verksamheter relaterat till föräldraskapsstöd. Medarbetare inom förskola och skola är ibland själva gruppleddare i föräldraskapsprogram men kan framförallt fungera som ambassadörer för föräldraskapsstöd genom att informera, länka och vägleda föräldrar till det stöd som kan passa dem. Förskolan och skolans lokaler kan också användas för träffar.

I Stockholms stad finns manualbaserade program som är framtagna av PLUS på Framtid Stockholm, socialförvaltningen,¹ i samarbete med andra. Några av programmen är universella och riktar sig brett till alla föräldrar med barn i en viss ålder. Andra program är mer riktade till föräldrar i olika målgrupper. Några exempel på program är Alla Barn i Centrum (ABC), Komet, Föräldraskap i Sverige och Tryggare barn. Stadsdelsnämnderna erbjuder också föräldrar individuella, kostnadsfria råd- och stödsamtal utan biståndsbeslut. Antalet samtal är begränsat utifrån rådande lagstiftning. Omfattningen av stöd utan individuell behovsprövning kommer sannolikt kunna ges i större omfattning när en ny socialtjänstlag träder i kraft.

Skolor och socialtjänst i samverkan gällande föräldraskapsstöd

Skolorna i Stockholms stad samverkar på många sätt med socialtjänsten för att bidra till goda uppväxtvillkor hos barn och unga. I de olika stadsdelsområdena har man utvecklat sin samverkan med utgångspunkt i den lokala kontexten och tillgängliga resurser. Det kan innebära att skolorna informerar om föräldraskapsstöd på föräldramöten, utvecklingssamtal och via skolwebb, att föräldrarådgivare eller andra deltar på föräldramöten och berättar om det stöd föräldrar kan få alternativt att

¹ PLUS på Framtid Stockholm, socialförvaltningen, utvecklar, utbildar och förvaltar föräldraskapsstödsprogram och andra insatser som främjar barns utveckling. Inom PLUS finns exempelvis ABC, som riktar sig till alla föräldrar, Tryggare barn, som är en insats till föräldrar som fått en orosanmälan om våld mot barn och samspeletsprogrammet Komet som riktar sig till föräldrar vars barn har ett utagerande beteende. PLUS samarbetar tätt med stadsdelarna i Stockholm och med ledande forskare inom respektive område.

föräldrådgivare använder tid på föräldramötet till att låta föräldrarna prova innehåll ur föräldraskapsstödsprogram. PLUS har tagit fram filmer om ABC som kan användas vid marknadsföring av föräldraskapsstödsprogram vid föräldramöten.

I motionen föreslås att skolsocialionomer, fältassistenter, föräldrådgivare, socialsekreterare eller familjebehandlare skulle hålla i föräldraskapsstöd på skolorna i nära samarbete med skolans personal. Oavsett vilken personalgrupp som skulle ha ansvaret för ett sådant upplägg behöver konsekvensanalyser av vad det innebär för medarbetarnas övriga uppdrag göras.

Ett exempel på föräldraskapsstöd på skolors föräldramöten

Spånga-modellen är ett exempel på föräldraskapsstöd på föräldramöten. På fyra skolor i Järva stadsdelområde (Bromstenskolan, Solhemsskolan, Spånga grundskola och Sundbyskolan) finns ett nära samarbete relaterat till föräldramöten. En föräldrådgivare från socialtjänsten deltar på föräldramöten för förskoleklass, årskurs 4 och årskurs 7 och erbjuder föräldrarna tre tillfällen enligt det lokalt framtagna programmet *De tre bästa råden*. *De tre bästa råden* bygger på principerna i ABC och Komet men är nedkortat till tre tillfällen á en timme. Den första timmen får alla föräldrar ta del av vid ett ordinarie föräldramöte. Det andra och tredje tillfället är fristående från skolans ordinarie föräldramöten och alla föräldrar bjuds in att delta även på dessa. Att erbjuda denna kortare variant har väckt intresset för föräldraskapsstöd i stort bland föräldrar på de aktuella skolorna. En annan positiv effekt är att skolan länkar betydligt fler föräldrar än tidigare till individuell kontakt med socialtjänstens föräldrådgivning. I höst kommer cirka 500 föräldrar till elever på dessa fyra skolor att ta del av det första tillfället av *De tre bästa råden*.

Förvaltningens sammanfattade synpunkter

Förvaltningen är positiv till att fortsätta utveckla stadens föräldraskapsstöd på olika sätt för att nå fler föräldrar med det stöd de behöver. Mycket bra görs redan och det arbetet behöver fortsätta. Det är också viktigt med ett fortsatt erfarenhetsutbyte mellan stadsdelsförvaltningarna för att goda exempel ska kunna spridas. Förvaltningen ser att föräldraskapsstöd som kan erbjudas i samverkan med skolan bör anpassas efter lokala behov och förutsättningar samt gå i linje med övrig samverkan som skolan och socialtjänst har.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Andréa Hedin med flera (M), Emil Rapp (L) och Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Frida Bondesson (KD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen vill inledningsvis lyfta fram att det redan idag finns en väl etablerad samverkan mellan socialtjänst och skola. I alla stadens stadsdelar erbjuds föräldraskapsstödsprogram till föräldrar och flera grundskolor har personal som är utbildade i bland annat *Alla Barn i Centrum* (ABC).

I Spånga har socialtjänsten i samarbete med 4 grundskolor utvecklat föräldrastödet *Spånga-modellen*. Föräldrar i förskoleklass, årskurs 4 och årskurs 7 bjuds in till ett föräldramöte på skolan med fokus på *Tre bästa råden*. Under vårterminen 2024 deltog 500 föräldrar på det första föräldramötet. Därefter erbjöds ytterligare två fördjupningstillfällen samma termin.

Även inom ramen för *Mentorer i våldsprevention* (MVP) har staden utvecklat tre föräldraträffar, där föräldrar får möjlighet att samtala och öka sina kunskaper om de tre förändringsidéerna som finns i MVP.

Utbildningsförvaltningen delar slutsatserna som beskrivs i Länsstyrelsens kunskapsöversikt ”Universellt föräldraskapsstöd i förskola och skola” (2021). I kunskapsöversikten beskrivs vikten av att olika insatser och föräldrastöd utgår från de förutsättningar och behov som finns på en aktuell skola och att skolor behöver arbeta med olika typer av föräldrastöd. Kunskapsöversikten belyser också att studier av deltagande i föräldrastödsprogram visar att både språksvårigheter, kulturella och socioekonomiska faktorer påverkar hur många vårdnadshavare som deltar i erbjudna föräldraskaps-stödsprogram. Det har visat sig att även färre män än kvinnor deltar och att lågutbildade och utlandsfödda vårdnadshavare har lägre närvaro än högutbildade. Utbildningsförvaltningen anser att detta är viktigt att ta hänsyn till i planering av olika föräldrastödsinsatser lokalt.

Utbildningsförvaltningen vill i sammanhanget påpeka att föräldraskapsstöd är i första hand ett uppdrag för stadsdelarnas socialtjänst och ingår inte i skolans ansvarsområde enligt läroplanerna för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Däremot kan insatser om föräldraskapsstöd vara en del av skolans främjande och förebyggande arbete.

Utbildningsförvaltningen ser fortsatt positivt på att man lokalt i stadsdelarna samverkar för att ge föräldrarna mer kunskap för att hantera olika utmaningar i föräldraskapet. I detta arbete är det viktigt att ta vara på olika modeller som redan utvecklats lokalt och prövats med goda resultat i staden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra:

Engagerade föräldrar och stark vuxennärvaro är viktiga komponenter i barn och ungas utveckling och därmed också en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det är glädjande att så många remissinstanser är positivt inställda till motionen och dess intentioner och förslag. Föräldraskapet är inte enkelt och ibland kan det finnas skäl att behöva stöd, råd och tips såväl i de stora föräldraskapsfrågorna som i de mindre.

Det är vår vision att tröskeln till socialtjänstens hjälp ska vara så låg som möjligt och det förutsätter att stockholmarna känner ett förtroende för socialtjänsten samt att den är tillgänglig. Motionens förslag om att erbjuda föräldraskapsstödsprogram i anslutning till exempelvis skolornas föräldramöten syftar också till att etablera och stärka kontakt mellan föräldrar i skolan. Genom att möta klasskamraters föräldrar och utbyta erfarenheter, information och kontaktuppgifter kan vuxennärvaron runt en större grupp barn/ungdomar stärkas.

Målsättningen med motionen är att främja en trygg uppväxt för fler barn, minska konflikter i och utanför skolan samt att minska risken för att barn och unga rekryteras till kriminella miljöer. Det står en ny socialtjänstlag för dörren vars syfte och mål ligger i linje med motionens intentioner, därför bör motionen bifallas i sin helhet. I samband med ett införande av motionens förslag är det också tydligt att ansvarsfördelningen är tydlig. Enbart för att skolans lokaler används och att föräldraskapsstöd anordnas i anslutning till andra föräldraaktiviteter i skolan är det angeläget att det inte blir ett nytt uppdrag som skolans personal ska få huvudansvaret för.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med motionens utgångspunkt om att en viktig skyddsfaktor för barn och unga är trygga och närvarande föräldrar. Forskningsrapporter från

Socialstyrelsen² och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)³ visar på att föräldraskapsstödsprogram på universell, selektiv och indikerad nivå ger positiva effekter på barnets och föräldrarnas situation och relation, där riskfaktorer ökar och riskfaktorer minskar.

Förvaltningen erbjuder samtliga föräldraskapsstödsutbildningar för föräldrar inom Enskede-Årsta-Vantör:

- ABC 0-2 år
- ABC 3-12 år
- ABC tonår
- Komet 3-11 år
- Komet 12-18 år
- BIFF – Barn i föräldrars fokus
- Föräldraskap i Sverige

Under 2023 höll förvaltningen i 31 föräldraskapsstödsprogram med 254 föräldrar som deltog. Av dessa var 57,9 procent kvinnor och 42,1 procent män.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att genomföra föräldraskapsstödsprogram i skolan, då föräldraskapsstöd bör ges på arenor som är kända för föräldrar och familjer. Det förutsätter att skolor avsätter tid och resurser för att kunna utbilda skolpersonal i föräldraskapsstödsprogrammen samt har tid för att hålla i grupper för föräldrar. Förvaltningen anser att det är en fördel att skolpersonal som har en god relation till föräldrar håller i föräldraskapsstödsprogram, i synnerhet program på universell nivå, exempelvis ABC. Förvaltningen har idag inte tillräckliga personalresurser för att genomföra föräldraskapsstödsprogram på hela skolor.

Det finns redan idag ett behov att utbilda fler medarbetargrupper i staden och civilsamhället för att kunna nå ut ännu bredare med dessa program. Förvaltningen håller i föräldraskapsgrupper på många andra arenor inom stadsdelsområdet såsom öppen förskola och parklek. Föräldrar som är intresserade av att delta i en föräldragrupp anmäler sig själva i Plusportalen och blir sedan uppringda av förvaltningens samordnare för föräldraskapsstödsprogram som informerar om vilka grupper som finns. Samordnaren bedömer även vad det är för stöd föräldern behöver och vilken föräldraskapsstödsgrupp som passar utifrån behovet.

Utifrån ett förebyggande perspektiv vill förvaltningen poängtera att det är viktigt att börja med föräldraskapsstödsprogram i tidigt stadie, redan i förskolan. De föräldraskapsstödsprogram som har universell inriktning och som är till alla föräldrar ger en teoretisk och praktisk förståelse för föräldraskapet. Därför anser förvaltningen

² Socialstyrelsen (2021) *Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott*. Stockholm.

³ SBU (2021) *Program för att förebygga psykisk ohälsa hos barn: en systematisk översikt och utvärdering av medicinska, hälsoekonomiska, sociala och etiska aspekter*. Stockholm.

att det är fördelaktigt att erbjuda föräldraskapsstödsprogram till föräldrar med små barn för att tidigt främja barns hälsa och utveckling genom att stärka relationen mellan föräldrar och barn. Utifrån detta finns en ambition inom förvaltningen att ytterligare utveckla samarbetet mellan förskola och förebyggande verksamheter för att nå ut till fler familjer med föräldraskapsstöd, både med förskolans och socialtjänstens medarbetare som gruppledare. Liknande samarbeten med grundskolorna i stadsdelsområdet har diskuterats på tidigt skede, där förvaltningen exempelvis kan erbjuda föräldraskapsstöd på de mellanstadieverksamheter som förvaltningen driver. Samtliga föräldraskapsstödsprogram marknadsförs bland annat genom förskolor och skolor.

Förvaltningen anser att föräldraskapsstödsprogrammen inte bör anpassas och/eller göras om oavsett om det är föräldrar som har barn i förskola, grundskola eller gymnasium, då programmen som är framtagna idag är evidensbaserade och utgår från forskning. Föräldrastödsprogrammen inom staden hålls ihop av socialnämndens verksamhet PLUS. Förvaltningen ser en risk att föräldrar kommer att erbjudas ojämnt stöd inom staden om samtliga stadsdelsnämnder börjar utforma egna anpassade föräldraskapsstödsprogram till grundskolor. Om programmen anpassas riskerar viktiga komponenter falla bort vilket kan leda till att den evidens som finns för programmen faller.

Förvaltningen tycker det är bra att ett pilotprojekt med utvalda grundskolor som testar att hålla i befintliga föräldraskapsstödsprogram genomförs. Pilotprojektet bör utgå ifrån de föräldraskapsstödsprogram som är framtagna av PLUS, förslagsvis ABC 3-12 år och ABC tonår, istället för att skolorna utformar egna program. För att ett pilotprojekt ska vara möjligt förutsätter det att de utvalda skolorna avsätter skolpersonal som kan ta sig an uppdraget. Detta har förvaltningen ingen rådighet över.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av en motion från Andréa Hedin, Moderaterna, om ett modernt och tillgängligt föräldraskapsstödsprogram i grundskolan.

Reservation av Olof Peterson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen som presenteras i motionen och det finns redan en pågående dialog tillsammans med en del skolor i Farsta om ett samarbete gällande föräldraskapsstödsprogram.

Förvaltningen lyfter vikten av att tidiga och förebyggande insatser till ännu yngre barn och deras föräldrar och en satsning på föräldraskapsstödsutbildning i samarbete

med skolan bör ske i tidigare årskurser än högstadiet. En ökad samverkan tillsammans med förskola, skola, hälso- och sjukvård samt andra verksamheter kan bidra till goda resultat för föräldraskapsstödsprogrammen och dess deltagare. Detta skulle även innebära ökade möjligheter att nå fler föräldrar i behov av stöd samt att öka förtroendet för socialtjänsten.

På kort sikt kan det dock innebära större ekonomiska kostnader och personalresurser för förvaltningen att erbjuda föräldraskapsstödsprogram till alla föräldrar, men att det på lång sikt kan gynna barn, unga, föräldrar och samhället.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig som helhet positiv till samverkan med skolan vad gäller föräldrastöd generellt och de föräldraskapsstödsprogram som idag redan erbjuds inom förvaltningen. Förvaltningen har erfarenhet av att i en samordnande roll stötta skolor som själva tagit initiativ till att hålla föräldraskapsstödsutbildningar och ser gärna en utvecklad samverkan i detta format.

Precis som motionären skriver, håller förvaltningen med om att det finns ett behov av att nå ut bredare till föräldrar när det gäller att erbjuda de olika föräldrastödsprogrammen, där en utmaning idag är att det finns för få utbildade gruppleddare. Statistiken som hänvisas till redovisar beträffande antalet föräldrar som deltagit i ABC tonår under 2023, kan kompletteras med att Norra innerstadens stadsdelsförvaltning under 2023 kunnat erbjuda de föräldrar som anmält sig till ABC tonår att delta i programmet. Sett till invånarantalet i stadsdelsområdet är 29 utbildade föräldrar ett lågt antal. Hur stadsdelsförvaltningen marknadsför ABC tonår och hur många utbildade gruppleddare som kan hålla grupper inom ramen för sin tjänst påverkar utfallet.

Förvaltningen har idag problem att nå föräldrar med de preventiva föräldraskapsstödsprogrammen och de når inte alltid de som mest behöver dem. Utifrån vikten av att komma in tidigt med preventiva och främjande insatser, som även ligger i linje med den nya socialtjänstlagen som väntas träda ikraft 1 juli 2025, finns det skäl att fundera kring om en mer formaliserad och utökad samverkan med skolan på universell nivå ska ske i de yngre årskurserna istället för att sätta in insatsen när barnen hunnit bli tonåringar. Givet hur resurser ska prioriteras utifrån den effekt de har, skulle ABC 3-12 år kunna vara ett minst lika viktigt, om inte viktigare,

program att erbjuda föräldrar med barn i lågstadieåldern. Ett upplägg där skolpersonal håller i grupper tillsammans med personal från socialtjänsten kan vara ett sätt att minska sårbarheten och samtidigt få in både socialtjänstens- och skolans perspektiv i diskussionerna.

Som motionären skriver, är det viktigt att jobba på familjers tillit till socialtjänsten och mot bakgrund av att föräldraskapsstödsprogrammen kan bidra till detta, finns ytterligare ett skäl att ge insatsen tidigt. Då sänks förhoppningsvis tröskeln till att ta emot stöd och hjälp från socialtjänsten om det skulle behövas längre fram i barnets liv.

Förvaltningen är dock osäker på om det resultat som motionären vill uppnå görs genom att anpassa föräldrastödsprogrammen till föräldramöten med stora grupper föräldrar. Detta upplägg skulle vara ett avsteg från dagens evidensbaserade och manualstyrda föräldrastödsprogram som ges i mindre grupper om ca 10-15 föräldrar, där reflektion, erfarenhetsutbyte och diskussion mellan föräldrarna är en central del av träffarna. Ytterligare en fråga som behöver besvaras är hur denna pilot följas upp och utvärderas.

Fryshuset

Fryshusets yttrande daterat den 27 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Vi instämmer i förslaget att skolan är en naturlig mötesplats för att bedriva en välfungerande och förebyggande föräldraskapsstödprogram i bred omfattning som utredaren föreslagit. Stiftelsen Fryshuset är mycket positiva till att detta testas och utvärderas av pilotskolor.

Att beakta

Ett viktigt tillägg till förslaget är att lärare och skolpersonal behöver utbildas innan dessa föräldramöten hålls. Detta för att inte hamna i fällan att ta in gästföreläsare som håller föredrag. Föräldrar behöver se skolpersonalen som en partner i det gemensamma fostransuppdraget utifrån läroplanen. Lärare ska kunna vara delaktiga och samverka med vårdnadshavare på de föräldramöten som hålls av skolan. Det gemensamma fostransuppdraget behöver vara väl förankrat på varje skola som vill vara pilotskola som förslaget anger.

Fryshuset Grundskola i Hammarby Sjästad har bedrivit föräldraskapsstödprogram i form av föräldramöten under sju år i samverkan med Familjeakademins föräldrautbildning. Den viktiga nyckeln är skolpersonalens engagemang för att koppla ihop skolans och hemmets gemensamma fostransuppdrag som finns i grundskolans läroplan. Föräldrar vill ha verktyg att ge sina barn de bästa förutsättningar att överleva, må bra och utvecklas i det samhälle de ska växa upp och leva i. Skolan är en naturlig samlingsplats för att samverka kring det främjande och

förebyggande samhällsarbetet, en plats där vi vuxna tillsammans skyddar våra barn från kriminalitet och ohälsa.

Ur Lgr22

” Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.”

” Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa.”

” Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen.”

”Skolan har i uppdrag att förmedla och förankra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället.”

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Annika Elmlund m.fl (M), Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C)

Förslag till beslut

1. att tillstyrka motionen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Engagerade föräldrar och stark vuxennärvaro är viktiga komponenter i barn och ungas utveckling och därmed också en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det är glädjande att så många remissinstanser är positivt inställda till motionen och dess intentioner och förslag. Föräldraskapet är inte enkelt och ibland kan det finnas skäl att behöva stöd, råd och tips såväl i de stora föräldraskapsfrågorna som i de mindre. Det är vår vision att tröskeln till socialtjänstens hjälp ska vara så låg som möjligt och det förutsätter att stockholmarna känner ett förtroende för socialtjänsten samt att den är tillgänglig. Motionens förslag om att erbjuda föräldraskapsstödsprogram i anslutning till exempelvis skolornas föräldramöten syftar också till att etablera och stärka kontakt mellan föräldrar i skolan. Genom att möta klasskamraters föräldrar och utbyta erfarenheter, information och kontaktuppgifter kan vuxennärvaron runt en större grupp barn/ungdomar stärkas. Målsättningen med motionen är att främja en trygg uppväxt för fler barn, minska konflikter i och utanför skolan samt att minska risken för att barn och unga rekryteras till kriminella miljöer. Det står en ny socialtjänstlag för dörren vars syfte och mål ligger i linje med motionens intentioner, därför bör motionen bifallas i sin helhet. I samband med ett införande av motionens förslag är det också tydligt att ansvarsfördelningen är tydlig. Enbart för att skolans lokaler används och att föräldraskapsstöd anordnas i anslutning till andra föräldraaktiviteter i skolan är det angeläget att det inte blir ett nytt uppdrag som skolans personal ska få huvudansvaret för.

Utbildningsnämnden

Reservation av Andréa Hedin med flera (M), Emil Rapp (L) och Claes Nyberg (C)

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra:

Engagerade föräldrar och stark vuxennärvaro är viktiga komponenter i barn och ungas utveckling och därmed också en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det är glädjande att så många remissinstanser är positivt inställda till motionen och dess intentioner och förslag. Föräldraskapet är inte enkelt och ibland kan det finnas skäl att

behöva stöd, råd och tips såväl i de stora föräldraskapsfrågorna som i de mindre. Det är vår vision att tröskeln till socialtjänstens hjälp ska vara så låg som möjligt och det förutsätter att stockholmarna känner ett förtroende för socialtjänsten samt att den är tillgänglig.

Motionens förslag om att erbjuda föräldraskapsstödsprogram i anslutning till exempelvis skolornas föräldramöten syftar också till att etablera och stärka kontakt mellan föräldrar i skolan. Genom att möta klasskamraters föräldrar och utbyta erfarenheter, information och kontaktuppgifter kan vuxennärvaron runt en större grupp barn/ungdomar stärkas. Målsättningen med motionen är att främja en trygg uppväxt för fler barn, minska konflikter i och utanför skolan samt att minska risken för att barn och unga rekryteras till kriminella miljöer. Det står en ny socialtjänstlag för dörren vars syfte och mål ligger i linje med motionens intentioner, därför bör motionen bifallas i sin helhet. I samband med ett införande av motionens förslag är det också tydligt att ansvarsfördelningen är tydlig. Enbart för att skolans lokaler används och att föräldraskapsstöd anordnas i anslutning till andra föräldraaktiviteter i skolan är det angeläget att det inte blir ett nytt uppdrag som skolans personal ska få huvudansvaret för.

Ersättaryttrande av Frida Bondesson (KD)

Engagerade föräldrar och stark vuxennärvaro är viktiga komponenter i barn och ungas utveckling och därmed också en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det är glädjande att så många remissinstanser är positivt inställda till motionen och dess intentioner och förslag. Föräldraskapet är inte enkelt och ibland kan det finnas skäl att behöva stöd, råd och tips såväl i de stora föräldraskapsfrågorna som i de mindre. Det är vår vision att tröskeln till socialtjänstens hjälp ska vara så låg som möjligt och det förutsätter att stockholmarna känner ett förtroende för socialtjänsten samt att den är tillgänglig.

Motionens förslag om att erbjuda föräldraskapsstödsprogram i anslutning till exempelvis skolornas föräldramöten syftar också till att etablera och stärka kontakt mellan föräldrar i skolan. Genom att möta klasskamraters föräldrar och utbyta erfarenheter, information och kontaktuppgifter kan vuxennärvaron runt en större grupp barn/ungdomar stärkas. Målsättningen med motionen är att främja en trygg uppväxt för fler barn, minska konflikter i och utanför skolan samt att minska risken för att barn och unga rekryteras till kriminella miljöer. Det står en ny socialtjänstlag för dörren vars syfte och mål ligger i linje med motionens intentioner, därför bör motionen bifallas i sin helhet. I samband med ett införande av motionens förslag är det också tydligt att ansvarsfördelningen är tydlig. Enbart för att skolans lokaler används och att föräldraskapsstöd anordnas i anslutning till andra föräldraaktiviteter i skolan är det angeläget att det inte blir ett nytt uppdrag som skolans personal ska få huvudansvaret för.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation av Olof Peterson m.fl. (M)

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra

Moderaterna ser positivt på att det redan finns en pågående dialog mellan Farsta stadsdelsförvaltning och en del skolor i Farsta om ett samarbete gällande föräldraskapsstödsprogram. Det är också glädjande att förvaltningen delar vår bild kring de långsiktiga positiva effekterna av att fler föräldrar stärks i sitt föräldraskap.

För att öka antalet deltagande föräldrar behöver Stockholms stad pröva nya arbetssätt och vi föreslår att föräldrastöd i anslutning till skolans organisation skulle kunna vara en väg. Det finns goda exempel ibland Stockholms grundskolor där man givit utbildningen i samma format som föräldramöten, det vill säga klassvis och med stor möjlighet till dialog både med skolans personal och mellan föräldrarna sinsemellan. Detta format har resulterat i hög föräldranärvaro, relationsbyggande föräldrar sinsemellan och ökad tillit. I Stockholms stad skulle utbildningen fortsatt kunna hållas av exempelvis skolsocionomer, fältassistenter, föräldrarådgivare, socialsekreterare eller familjebehandlare men det behöver ske i nära dialog med skolan och gärna med närvaro av lärare och skolledning.

Det är alltför vanligt att närvaron av socialtjänsten vid föräldramöten idag är beroende av individuella kontakter istället för att vara en integrerad del av utbildningsplanen eller befintliga insatser kopplat till föräldrastödsprogram. Detta fenomen förstärks ofta av hög personalomsättning och arbetsbelastning inom socialtjänsten. Genom att skapa tydliga rutiner för samarbete kan vi avhjälpa denna brist och ge rektorerna det stödde behöver för att främja en trygg och säker miljö för eleverna och samtidigt försäkra en trygg uppväxt i hemmet. Moderaterna anser att ett tillgängligt och i skolan integrerat föräldraskapsstödsprogram i slutändan kommer att avlasta såväl skol- som socialtjänstpersonal när antalet konflikter minskar i takt med att fler vuxna är stärkta i sitt föräldraskap.

Norra innerstans stadsdelsnämnd

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (M)

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra:

Engagerade föräldrar och stark vuxennärvaro är viktiga komponenter i barn och ungas utveckling och därmed också en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det är glädjande att så många remissinstanser är positivt inställda till motionen och dess

intentioner och förslag. Föräldraskapet är inte enkelt och ibland kan det finnas skäl att behöva stöd, råd och tips såväl i de stora föräldraskapsfrågorna som i de mindre.

Det är vår vision att tröskeln till socialtjänstens hjälp ska vara så låg som möjligt och det förutsätter att stockholmarna känner ett förtroende för socialtjänsten samt att den är tillgänglig. Motionens förslag om att erbjuda föräldraskapsstödsprogram i anslutning till exempelvis skolornas föräldramöten syftar också till att etablera och stärka kontakt mellan föräldrar i skolan. Genom att möta klasskamraters föräldrar och utbyta erfarenheter, information och kontaktpuppgifter kan vuxennärvaron runt en större grupp barn/ungdomar stärkas.

Målsättningen med motionen är att främja en trygg uppväxt för fler barn, minska konflikter i och utanför skolan samt att minska risken för att barn och unga rekryteras till kriminella miljöer. Det står en ny socialtjänstlag för dörren vars syfte och mål ligger i linje med motionens intentioner, därför bör motionen bifallas i sin helhet. I samband med ett införande av motionens förslag är det också tydligt att ansvarsfördelningen är tydlig. Enbart för att skolans lokaler används och att föräldraskapsstöd anordnas i anslutning till andra föräldraaktiviteter i skolan är det angeläget att det inte blir ett nytt uppdrag som skolans personal ska få huvudansvaret för.